

SUCCULENTA

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING VAN LIEFHEBBERS
VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Figuur 82

foto en plant collectie G. Koppers

Glottiphyllum oligocarpum

Van de Redactie

In dit nummer beginnen we wederom met een reeks publicaties van de bekende plantenzieker F. RITTER, die reeds zo vele prachtige cactussoorten onder de liefhebbers en kwekers heeft verspreid. Hij heeft een groot aantal nieuwe soorten en variëteiten ontdekt, voor het merendeel in Noord Chili, Zuid Peru en Bolivia, en hij heeft de zaden ervan onder nummer en naam in de handel gebracht. Vele van deze namen zijn nog ongelukkig, omdat ze niet zijn beschreven.

Ik geloof dat we ons gelukkig kunnen prijzen, dat we aan de publicaties van deze namen kunnen medewerken, zodat er over enige tijd geen cactussen meer kunnen worden gekocht onder namen, waarvan we nergens kunnen vinden bij welke planten ze behoren.

Het is natuurlijk geen spannende lectuur, maar de verder gevorderde liefhebber, die de Ritter zaailingen in zijn verzameling heeft, zal zijn materiaal met deze beschrijvingen kunnen verifiëren.

Velen vragen zich nog steeds af, waarom de beschrijvingen in het latijn dienen te staan, het lijkt hun nog al overbodig, omdat de Nederlandse vertaling er toch ook bij staat. Maar het latijn is nu eenmaal noodzakelijk, omdat internationaal is afgesproken, dat namen pas geldigheid hebben, wanneer er een latijnse diagnose aan toegevoegd is.

De eerste reeks geldt een aantal nieuwe Parodia's, waarvan er reeds verscheidene in Nederland in cultuur zijn.

B.

Voorzitter : A. F. H. BUINING, Burg. de Beaufortweg 10, Hamersveld (U.) — Telefoon 03496—226.
Secretaresse : Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Hereweg 19, Lisse — Tel. 02530—3439.
Penningmeester : G. D. DUURSMA, Spoorstraat 106, Leeuwarden, Postrekening no. 83 35 50.
Redacteur : B. K. BOOM, I.V.T., Postbus 16, Wageningen, Telefoon 08370—3141, thuis tel. 2146.

Redactiecommissie : C. BOMMELJE, J. C. VAN KEPPEL en H. VAN DER VELDE.
Bibliotheecaresse : Mevrouw H. VRIESENDORP—VAN AALDEREN, Ligusterweg 2 — Oostvoorne.

Kopij moet uiterlijk de 18de van de maand in het bezit van de redacteur zijn.

Enkele nieuwe variëteiten van *Parodia maassii* (Heese) Berger

Op mijn vele omzwervingen in het gebied waar *Parodia maassii* in het wild groeit, zijn mij nog de volgende variëteiten bekend geworden :

var. *intermedia* Ritter var. nova, onderscheidt zich van var. *maassii* : dorens bruin tot roodachtig bruin tot grijsachtig zwart, randdorens 11–16, 2–4 cm lang, de onderste middendoren maar weinig haakvormig, later slechts gebogen, 4–6 cm lang; bloemen bloedrood. Deze variëteit benadert in doren- en bloemkleur *Parodia suprema* Ritter.

P. maassii var. *intermedia* Ritter var. nova, a var. *maassii* recedit : *spinis brunneis vel rubente-brunneis vel griseo-nigris, radialibus 11–16, 2–4 cm longis, spina centrali inferiore paulo curvata; floribus sanguineis.*

Vindplaats: Cieneguillas, Prov. Mendez, Dep. Tarija, Bolivia. Verzamelnummer 46e.

var. *shaferi* var. nova stemt overeen met de beschrijving van *Malacocarpus maassii* Br. & Rose, Cact. 3 : 202 (1923). De plant is door SHAFER verzameld en ik noem deze variëteit naar hem. Verschilt van var. *maassii* : ribben slechts 10–15; randdorens 8–12, 2–3 cm lang; onderste middendoren 4–7 cm lang.

P. maassii var. *shaferi* Ritter var. nova, a var. *maassii* recedit : *costis 10–15; spinis radialibus 8–12, 2–3 cm longis; spina centrali inferiore 4–7 cm longa.*

Vindplaats: La Quiaca, Prov. Jujuy, Argentinië (grens met Bolivia). Verzamelnummer FR 46.

var. *albescens* Ritter var. nova onderscheidt zich van var. *maassii* : dorens bleekbruin, spoedig alle grijs wordend, randdorens 10–14, 2–3 cm lang, onderste middendoren alleen bij jonge planten haakvormig gebogen tot bijna recht, 4–6 cm lang.

P. maassii var. *albescens* Ritter, var. nova, a var. *maassii* recedit : *spinis pallide-brunneis, mox griseis; spinis radialibus 10–14, 2–3 cm longis; spina centrali inferiore 4–6 cm longa, in plantis juvenilibus hamata, in adultis curvata.*

Vindplaats : halverwege tussen Puente San Pedro en Culpina, Prov. Zuid Cinti, Dep. Chuquisaca, Bolivia. Verzamelnummer FR 46d.

var. *carminatiflora* Ritter var. nova onderscheidt zich van var. *maassii* : areolen 4–7 mm breed, met bruinachtige wol bedekt; dorens geelbruin tot roodachtig bruin, zeer sterk afstaand; randdorens 15–18, 3–4 cm lang; bloemen donker karmijn.

P. maassii var. *carminatiflora* Ritter var. nova, a var. *maassii* recedit : *areolis 4–7 mm diam., suffusco-lanatis; spinis patentissimis luteo-brunneis vel rubente-brunneis, radialibus 15–18, 3–4 cm longis; spina centrali*

inferiore 4–6 cm longa, in plantis juvenilibus hamata, in adultis curvata; floribus atro-carminis.

Vindplaats: Zuidelijk van Tres Morros, Prov. Salta, Argentinië. Verzamelnummer FR 46c.

De holotypen van deze 4 variëteiten bevinden zich in het herbarium van de Rijksuniversiteit te Utrecht.

Bovendien werden gedeponeerd de neotypen van :

var. *maassii* van Escayachi, Prov. Mendez, Dep. Tarija, Bolivia; verzamelnummer 46h, synoniem : *Echinocactus escayachensis* Vaupel in M.f.K. 26 : 125 (1916).

var. *rectispina* Back. in C. and S. J. (US) 23 : 84 (1951) van Betanzos, Prov. Saavedra, Dep. Potosi, Bolivia; verzamelnummer FR 46g.

C. BOMMELJÉ

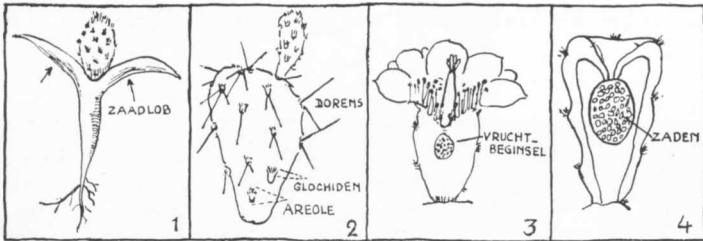
Het kweken van succulenten uit zaad (1)

De meeste liefhebbers beginnen hun verzameling met het bijeenbrengen van stekken van allerlei succulenten die men hier en daar te pakken kan krijgen en zo zonder enig plan verzameld worden. Nu zijn er heel wat soorten die door stekken vermenigvuldigd kunnen worden, vooral onder de vetplanten. Op de duur bevredigt zo'n verzameling echter niet, zeker planten bieden voor de meeste verzamelaars de beste kansen en dat beniet wanneer de voorkeur uitgaat naar de cactussen. Voor het merendeel van de mooiste soorten is zaaien de aangewezen weg van voortkweken. Wie zijn verzameling levend wil houden en verfijnen, heeft dus gezaaide planten nodig en wat is er nu mooier dan deze soorten zelf te zaaien en op te kweken tot bloeiende planten.

Natuurlijk is het mogelijk importen aan te schaffen, maar wat blijft er van al die mooie planten in leven. Bij hen die op kamercultuur zijn aangewezen praktisch niets, alleen wie zeer goed ingericht is brengt er iets van terecht; zonder kas kan men er beter niet aan beginnen. De cultuur hoeft geen verlies te zijn, een goed gekweekte zaailing is dikwijls niet te onderscheiden van een import. Bovendien groeien deze planten regelmatig op dan importen, waarbij de nieuwe groei — ook al door de slechte beworteling — bijna altijd lelijk afsteekt tegen het geïmporteerde deel.

De natuurlijke wijze van voortplanten is d.m.v. zaad, ofschoon er bij de cactussen wel soorten zijn, vooral onder de *Opuntia*'s, die zich in de natuur meestal vegetatief voortplanten. Deze betrekkelijk weinige soorten hebben sommige botanici er toe gebracht te schrijven dat cactussen zich zelden door zaad voortplanten. Het is voor ons onbegrijpelijk hoe men kan beweren dat cactussen, hoewel ze zeer rijk bloeien, maar zeer weinig zaad

voortbrengen. Wel is het in het algemeen juist dat, hoe meer een soort zich vegetatief voortplant, des te minder zaad voortgebracht wordt. Prof. FUNKE sneed 10 vruchten open van *Opuntia fulgida* en vond maar twee slecht ontwikkelde zaden. AMHAUS vertelt dat op 50 vruchten van *Opuntia bigelowii*, 48 stuks geheel loos waren en 2 slechts 1 zaadkorrel bevatten. Wij kunnen hetzelfde constateren bij de in de cultuur gemakkelijk bloeien-

Figuur 83

Ontwikkeling van een *Opuntia*: 1. twee zaadlobben; 2. areolen; 3. het vruchtbeginsel en 4. de bevrucht.

de *Opuntia salmiana*, die zich voortplant door de proliferende (doorgroeien-de) vruchten, die geen zaad bevatten. Een bekend voorbeeld is ook *Mam. prolifera*, die zeer gemakkelijk de stekken loslaat (de naam zegt het al), maar in de talrijke mooie rode vruchtjes zitten maar een paar zaadjes.

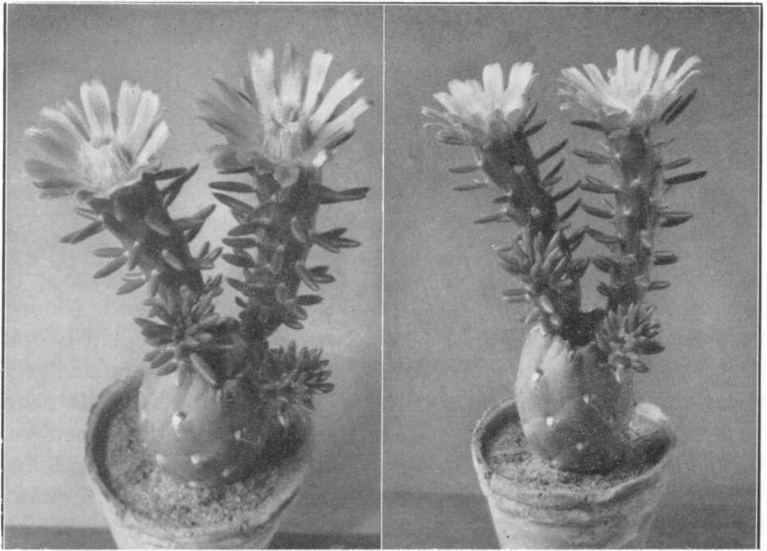
Het overgrote deel van de cactussen brengt een overvloed van zaad voort en bij verschillende vetplanten zijn de zaden haast ontelbaar. De vruchten van *Mammillaria*'s bevatten 30–100 korrels, vele *Echinocactus*-sen brengen 100–200 zaden per vrucht, bij sommige *Echinopsis*-hybriden stijgt het aantal tot 1500 korrels. KUPFER vermeldt dat *Selenicereus grandiflorus* een vrucht voortbracht met 50.000 zaden!

Wanneer we bloeiende planten hebben, kunnen we gemakkelijk zelf zaad winnen. De meeste cactussen zijn zelfsteriel, daarom zijn in de regel twee planten van dezelfde soort nodig om zaad te verkrijgen. We bestuiven deze planten met een apart penseeltje, of – om bastaardering te voorkomen – met een plukje watten. Het beste gelukt de bestuiving op het hoogtepunt van de bloei, in een droge atmosfeer. Het is goed de bestuiving enige keren te herhalen, de rijpheid van helmknoppen en stamper valt n.l. niet bij alle planten op dezelfde tijd. Indien men een bijzondere plant in bloei heeft en een tweede exemplaar ontbreekt, kan men trachten bij een bevriende liefhebber wat stuifmeel te halen. In een glazen buisje, afgesloten met een kurk waarin een penseeltje bevestigd is, kan men het stuifmeel overbrengen. Ook voor het geval dat een tweede plant een paar dagen later bloeit, is zo'n buisje bruikbaar, het stuifmeel kan op een koele plaats enige dagen bewaard worden, in een koelkast wel een paar weken.

Onzuiver zaad ontstaat bijna altijd door onoordeelkundige bestuiving.

Voor elke soort een apart penseeltje gebruiken, dus niet voor een ander soort het penseel aan de broekspijp afvegen, zoals maar al te dikwijls voorkomt. Bij cactussen komt een kruisbestuiving door insecten in onze cultuur hoogst zelden voort. Cultuurzaad is bij een zorgvuldige werkwijze volkomen betrouwbaar, de kiemkracht is zeer goed, vooral omdat we in tegenstelling met het importzaad, precies weten hoe oud het is. De kiemkracht van cactuszaad blijft nog enige jaren bewaard.

JÖNSSON meldt in zijn geschrift „Die ersten Entwicklungsstadien der Keimpflanze bei den Succulenten” dat het zaad van *Cereus* en *Mammillaria*

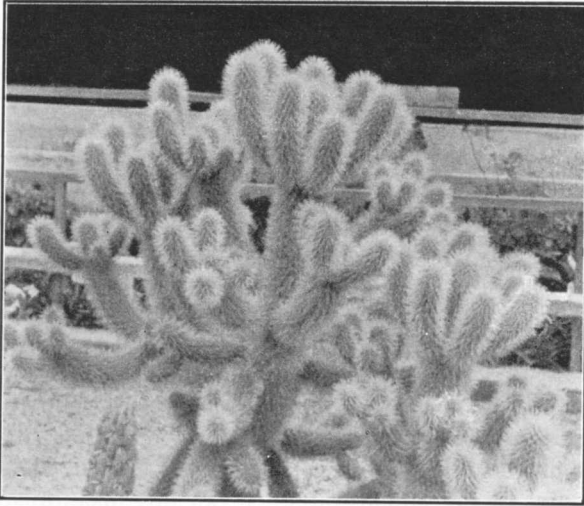

Figuur 84

Een *Opuntia* met proliferende vruchten in bloei.

na 7 jaar nog opsloeg. PFEIFER noemt zelfs 9 jaar. Een klassiek voorbeeld van langdurende kiemkracht is het zaad uit een herbarium-exemplaar van *Ariocarpus*, dat na ruim 30 jaar nog ontkiemde. Het schijnt dat het zaad de langste tijd kiemkrachtig blijft, wanneer het in de vruchten bewaard wordt op een droge plaats. Dit is echter bij slijmerige vruchten, bijv. van *Echinopsis*- en *Cereus*soorten niet mogelijk, daar deze vruchten na rijpheid in ons vochtig klimaat spoedig gaan schimmelen. Ook in de natuur blijft het zaad lang goed bij volkomen droogte, hetgeen in Afrika soms jaren achtereen voorkomt. De zaaddozen van *Mesembryanthemum* openen zich alleen wanneer de regen komt, zo blijft het zaad soms zeven jaar goed. Uit onze eigen ervaring weten we dat veel soorten, o.a. ook *Lithops*, na drie, vier jaar nog kiemkrachtig zijn, al is het dan ook in een steeds geringer percentage.

De zaden op zich zelf zijn waard eens goed bekeken te worden, ze

Figuur 85

Opuntia bigelowii, een zodenvormende plant die echter vrijwel geen zaden produceert.

zijn zeer verschillend van vorm, kleur en grootte. Bij de cactussen zijn in vele gevallen de geslachten, en met een loep soms zelfs de soorten aan het zaad te herkennen. Ook bij de vetplanten is de variatie van de zaden zeer groot. Terwijl de *Crassula*'s en *Echeveria*'s stoffijne zaden hebben, zijn de driekantige zaden van *Aloë*'s en aanverwanten betrekkelijk groot. Vooral bij cactuszaden is het gewenst vóór het zaaien alle resten van het vruchtvlies te verwijderen, daar dit aanleiding tot schimmelen en smeulen kan geven. Het beste kan men de zaden wassen en gelijktijdig ontsmetten in een slappe oplossing van superol of overmangaanzure kali.

De beste tijd voor het zaaien is het voorjaar, zij die beschikken over een kunstmatig verwarmd zaaibakje kunnen al vroeg beginnen, eind februari of begin maart. Soms wordt aanbevolen reeds in de herfst te zaaien. De ondervinding leert ons echter dat de verliezen nogal groot zijn, de kiemplantjes zijn zo klein dat ze alleen door voortdurend aan de groei houden en extra belichting, de donkere winter kunnen overleven. Bovendien ontwikkelen in het najaar de algen zeer snel; alleen zij die zeer goed daarvoor ingericht zijn hebben kans op succes.

Indien men het met de warmte moet doen die de natuur geeft — hetgeen zeer goed mogelijk is — dan kan bij gunstig weer vanaf half mei gezaaid worden. Zeer geschikt is een zaaibak van kunststof of eterniet, waarin desgewenst een elektrische bodemverwarming aangebracht kan worden. In zo'n bak van 35–50 cm kunnen heel wat soorten gezaaid worden. Elke soort zaaien we apart in een potje, ten eerste omdat verwarring van de soorten dan minder voorkomt, ten tweede omdat de tijd van ontkiemen voor vele soorten zeer uiteenloopt. We kunnen dan later elke soort afzonderlijk behandelen.

(Wordt vervolgd)

Nieuws van het Clichéfonds

Het verheugt ons te kunnen mededelen, dat, gezien de zeer vele reacties die wij ontvingen, het Clichéfonds een aangelegenheid is waarvoor bij de leden van Succulenta een grote belangstelling bestaat. Velen betreurden het dat zij te weinig aandacht aan de zaadwinning hadden geschonken, zodat zij dit jaar weinig of geen zaden konden afgeven. Aan de lijst van schenkers van zaden kunnen de volgende namen toegevoegd worden: Mevr. Vriesendorp-van Aalderen, Mevr. Verduin en de heren Edelman, Hoogwerf Kroon, J. Kroon, Lenselink, Miner, Oskam Smulders en van der Steeg.

Aan al deze gevers en adhaesiebetuigers onze hartelijke dank.

Dank zij de grote activiteit van de heer van Arkel, daarin bijgestaan door enkele Haagse leden, zijn wij in staat de eerste lijst van zaden, die ten bate van het Clichéfonds verkocht zullen worden, te publiceren. Deze lijst is nog lang niet volledig. In het januari-nummer van ons maandblad zal deze lijst worden vervolgd. Dan zullen ook de vetplanten opgenomen worden, daar wij juist een mooie collectie Lithopszaden e.d. ontvingen van dr. H. W. de Boer.

Voor de zaaiers hebben wij goed nieuws. Daar wij nu reeds een enorme hoeveelheid zaden ontvangen hebben en wij geen behoefte hebben om na afloop van de verkoop met grote overschotten te blijven zitten, gevoegd bij het feit dat wij in de eerste plaats de belangen van onze leden voor ogen houden, hebben wij gemeend de prijs per pakje te moeten vaststellen op het *luttel bedrag van 25 cent, ongeacht de soort*. Ieder pakje bevat minstens 20, meestal echter 25 zaden. Slechts van enkele soorten — aangegeven in de lijst — worden kleinere hoeveelheden verstrekt, om een zo eerlijk mogelijke verdeling te verkrijgen.

Wij zijn geen groothandel! Wij bieden de zaden dus *uitsluitend per pakje aan*. Daar onze prijs in vele gevallen beneden de groothandelsprijs ligt zal het voor een ieder duidelijk zijn, dat ongelimiteerde bestellingen van deze soorten niet mogelijk is. Voor zover de voorraad toereikend is, kan van de meeste andere soorten natuurlijk meer dan één pakje besteld worden.

BELANGRIJK!

Zend nog geen bestellingen! Twee maanden nadat wij het beheer van dit fonds op ons genomen hebben, kunnen wij nog steeds niet over de girorekening van het fonds beschikken. In het januarinumnummer van Succulenta hopen wij de wijze van bestellen en betaling bekend te kunnen maken. Stort dus in geen geval geld, daar bestellingen via deze girorekening betaald NIET uitgevoerd kunnen worden.

Zij die met het zaaien van succulenten weinig of geen ervaring hebben, raden wij dringend aan in de wintermaanden nog niet te zaaien en de artikelen van de heer Bommeljé over dit onderwerp nauwkeurig te lezen. Zijn grote ervaring op dit gebied staat er borg voor dat men het opvolgen van zijn raad goede resultaten te verwachten zijn.

J. C. VAN KEPPEL

Zaadaanbieding Clichéfonds

25 CENT PER PORTIE

ANCISTROCACTUS

130 scheerii

ARIOCARPUS

131 fissuratus 15 zaden per pakje
132 retusus idem
133 trigonus idem

ASTROPHYTUM

De bekende Bisschopsmuts

1 myriostigma
2 myriostigma var. nudum, groene ongespikkelde vorm
3 myriostigma var. tamaulipense
4 myriostigma × ornatum
4a ornatum

AZTEKIUM

134 ritteri, 15 zaden per pakje.

BLOSSFELDIA

Het liliputtertje onder de cactussen
5 liliputana, 15 zaden per pakje

NEOBUXBAUMIA

6 euphorbioides

CEPHALOCEREUS

De wolpruikcactus, vormt op oudere leeftijd een wollige bloeitop

7 arrabidae
135 senilis, de grijsaardcactus

CEREUS

Zuilcactussen met fraaie, blauwachtig gekleurde stammen

8 chalybaeus, een der mooiste gekleurde soorten
9 jamacaru, geschikt voor tijdelijke onderstam
136 huilunchu, zeldz. toortscactus
10 peruvianus

CLEISTOCACTUS

Gemakkelijk groeiende dicht witbedoornde zuilcactus

11 strausii

CORYPHANTHA

Grootbloemige knobbelcactussen met gele tot roodachtige bloemen

12 andreae
137 echinus
13 radians, gele bloemen
138 schwartziana

DOLICHOTHELE

14 campotracha, meer bekend als Mammillaria campotracha

ECHINOCACTUS

Egelcactus met sterk gekleurde dorens

15 grusonii, geel bedoornd
139 horizontalonius, sterk gedoornde, blauwachtige bolcactus

ECHINOCEREUS

Dwergtoortscactus met grote bloemen

16 engelmannii, purperrode bloemen
17 subinermis, zwakbedoornde bolvorm
140 davisii, zeldzame, gemakkelijk bloeiende plant.
141 pectinatus castaneus, fraaie donkere vorm.
142 pulchellus, kleinblijvende bolvorm
143 reichenbachii, grootbloemige, mooi bedoornde soort.

ECHINOPSIS

Schijnegelcactus met grote bloemen en lange, slanke bloembuis, gemakkelijk groeiend en bloeiend

18 (Pseudolobivia) aurea, gele bloemen
20 campylacantha
21 (Pseudolobivia) fiebrigii
22 hybriden, gemengd
23 leucantha
24 mamillosa (syn. E. ritteri)
25 (Pseudolobivia) obrepanda
26 oxygona
27 (Pseudolobivia) polyancistra
144 rhodacantha
28 tubiflora
29 valida
29a sp. Mexico

ECHINOFOSULOCACTUS

145 albatrus
146 caespitosus
147 hastatus
148 kellerianus
149 querraines (?)
150 vaupelianus
151 xiphacanthus
152 zacatecasensis

ECHINOMASTUS

153 durangensis
154 macdowellii

ESCOBARIA

155 roseana

EPITHELANTHA

156 micromeris var. greggii, zeldz.

25 CENT PER PORTIE

ERIOCEREUS

- 30 bonplandii, mooi bedoornde langgroeijende cactus
- 31 jusbertii, geschikt voor entstam

ESPOSTOA

- 157 lanata

FEROCACTUS

Dit geslacht bevat soorten met sterk gekleurde en ontwikkelde dorens

- 32 melocactiformis
- 33 wislizenii

FRAILEA

Kleinblijvende planten, die hun bloemen slechts bij hoge temperatuur openen, of cleistogaam bloeien.

- 34 colombiana
- 158 knippeliana
- 35 pulcherrima
- 159 pumila
- 36 pygmaea
- 37 schilinzkyana

GRUSONIA

- 160 cereiformis

GYMNOCACTUS

- 161 beguinii

GYMNOCALYCIUM

Rijkbloeiende bolcactussen voor enigszins beschaduwde plaatsen

- 37a baldianum
- 38 fleischerianum
- 39 gibbosum
- 162 hossei
- 40 leeanum var. netrelianum
- 41 megalothelos
- 42 mihanovichii, fraai gestreept
- 164 mihanovichii var. pirarettaense
- 163 mostii
- 165 nigriareolatum
- 166 quehlianum
- 43 quehlianum var. rolfianum
- 167 sigelianum
- 168 sp. Blossfeld
- 44 stellatum
- 169 weissianum

HAMATOCACTUS

- 45 setispinus, gemakkelijk groeiend en bloeiend met satijnglanzende gele bloemen

HOMALACEPHALA

- 170 texensis

LEUCHTENBERGIA

- 171 principis, 15 zaden per pakje

LOBIVIA

Dankbare bloeiers, met middelgrote gele tot rode bloemen

- 46 allegraiana
- 172 backebergii
- 173 binghamiana
- 47 caineana
- 48 densispina (famatimensis Hort.)
- 49 grandiflora (Helianthocereus), grote rode bloemen
- 50 jajoiana, bloemen tomatenrood met zwarte keel
- 51 scoparia
- 52 tegeleriana
- 53 wegheiana

MALACOCARPUS

Rijkbloeiende planten met wollige schedel

- 54 arechavaletai
- 55 erinaceus
- 56 gemengd

MAMMILLARIA

Sterk gevarieerd geslacht, mooie bedoornig en rijke bloei.

- 57 auriareolis
- 174 bachmannii
- 58 bocasana
- 59 bravoae
- 175 candida
- 60 chionocephala
- 61 discolor
- 62 hahniana, witwollig behaard
- 63 hirsuta
- 64 hidalgensis
- 65 kelleriana
- 176 kewensis
- 66 kewensis var. craigiana
- 67 mazatlanensis
- 68 moellendorffiana
- 69 muehlenpfordtii (Mammillaria potosina)
- 70 neumanniana
- 177 nunezii
- 71 occidentalis
- 178 pottsii
- 179 rhodantha
- 72 saetigera
- 180 sheldonii
- 181 solisii
- 182 umbrina
- 73 verhaertiana
- 74 hamata (Mam. heeriana)
- 183 woodsii
- 75 zeilmanniana, prachtig paars-rood bloeiende, kleine soort
- 184 gemengd

NEOPORTERIA

- 76 polyraphis

25 CENT PER PORTIE**NOTOCACTUS**

Goede beginnersplanten, gemakkelijk groeiend en rijk bloeiend

- 77 apricus, grote gele bloemen
- 78 (Brasilicactus) graessneri, fraai geel bedoornd, kleine bloemen
- 79 (Brasilicactus) haselbergii, oranjerode bloemen, vroeg in 't voorjaar
- 80 (Eriocactus) leninghausii, prachtig gele, later zuilvormige planten met witachtige schedel
- 80a (Eriocactus) grossei
- 81 mammulosus
- 185 ottonis
- 186 ottonis var. linkii **10 zaden** p. p.
- 82 ottonis var. schuldtee, zeldzaam
- 187 rutilans
- 188 schumannianus
- 83 scopa, witbedoornde soort
- 189 gemengd

PARODIA

Rijke bloeiers met mooie bedoorning

- 84 aureihamata
- 85 aureispina
- 86 catamarcensis
- 87 comarapana
- 88 maassii, sterk bedoornde soort met rode bloemen
- 89 macrancistra
- 90 macrancistra (Fric, oranje bloemen)
- 91 microsperma
- 92 microthele
- 93 mutabilis
- 94 mutabilis var. ferruginea
- 95 nivosa, wit bedoornde soort met prachtige rode bloemen
- 96 rubriflora
- 97 sanguiniflora
- 98 setifera
- 99 specie v. d. Steeg, 33/24

PERESKIA

- 100 sacharosa, grootbladige loofcactus, mooie soort, **10 zaden** per pakje

PELECYPHORA

- 190 aselliformis

PFEIFFERA

- 191 erecta
- 101 ianthothele, typische, zeldzame epiphyt

PHYLLOCACTUS

- 192 fraaie grootbloemige hybride

PYRRHOCACTUS

- 193 ebenacanthus (hankeanus?)

REBUTIA

Speciaal aanbevolen voor beginners.

- 102 (Mediolobivia) aureiflora
- 103 carminea
- 104 chrysacantha
- 105 chrysacantha var. elegans
- 194 (Aylosteria) deminuta
- 106 grandiflora
- 107 (Aylosteria) kupperiana
- 195 marsoneri
- 108 minuscula
- 109 (Aylosteria) pseudodeminuta
- 110 (Digitorebutia) pygmaea
- 111 (Digitorebutia) pygmaea var. haefneriana
- 112 (Digitorebutia) ritteri
- 113 senilis
- 196 senilis var. kesselringiana
- 114 senilis var. stuemeriana
- 115 sp. Donald
- 116 sp. Winter
- 117 violaciflora
- 118 xanthocarpa
- 119 xanthocarpa var. dasyphrissa
- 120 xanthocarpa var. salmonea
- 121 xanthocarpa var. violaciflora

SETIECHINOPSIS

Dwergzuilcactus met welriekende prachtige bloemen

- 122 mirabilis

SOEHRENSIA

- 122a bruchii

THELOCACTUS

Fraai bedoornde, kleurrijke planten

- 197 bicolor var. pailana
- 123 bicolor var. tricolor
- 124 flavidispinus
- 198 hastifer
- 199 uncinatus
- 200 wagnerianus

TOUMEYA

- 201 lophophorioides **15 zaden** p. p.
- 202 klinkerianus idem

TRICHOCEREUS

- 125 spachianus, geschikte entstam
- 126 terscheckii
- 127 thelegonus, prachtige, niet verkurkende soort met grote witte bloemen
- 203 thelegonoides
- 128 hybr. × Echinopsis ancistraphora, interessante hybride

WEINGARTIA

- 129 neocumingii

Let op de zaadaanbieding welke in het januarinumnummer geplaatst zal worden.

BESTUURSMEEDEDELINGEN

VERENIGINGSINSIGNE

Het verenigingsinsigne van „Succulenta” wordt U toegezonden na ontvangst van een bedrag van f 1.00 per postwissel of storting op postrekening no. **55 12 20** ten name van Mevrouw J. GRULLEMANS VAN BERGHEM, Hereweg 19, Lisse.

Verzoeken op het stortingsbiljet mede te delen of men een reversknoop of broche ontvangen wil. Steekspelden zijn uitverkocht.

AAN DE PENNINGMEESTERS DER AFDELINGEN

De penningmeesters der afdelingen worden dringend verzocht de afdracht der contributies 1963, **vóór 1 januari 1964** te storten op postrekening no. **83 35 50** t.n.v. Alg. Penningmeester Succulenta, de heer G. D. DUURSMA, Spoorstraat 106, Leeuwarden.

Het is noodzakelijk een specificatie van het bedrag bij te voegen.

Alg. Penningmeester
Succulenta.

NIEUWE AFDELING IN HOORN

Op initiatief van de heer J. J. Manni in Wognum N.H. werd in Hoorn op 19 november 1963 een nieuwe afdeling van Succulenta opgericht.

Aan deze oprichting ging vooraf een door de afd. Hoorn van de Kon. Ned. Mij. v. Tuinb. en Plantk. georganiseerde lezing van de heer K. Edelman over „Cactussen en Vetplanten en hun gebruik”.

Na de voordracht verzamelden zich de verspreid wonende leden van Succulenta uit de omgeving van Hoorn en enkele belangstellenden. Met enthousiasme besloten de aanwezigen tot de oprichting van een afdeling over te gaan.

Op een volgende bijeenkomst zal een bestuur worden gevormd.

Wij wensen de jonge afdeling veel succes!
secretaresse Succulenta.

DE BIBLIOTHEEK

Leden van Succulenta, die boeken uit de bibliotheek willen lenen, kunnen zich wenden tot de Bibliothecaresse, Mevr. H. VRISENDORP-VAN AALDEREN, Ligusterweg 2, Oostvoorne.

Een catalogus van de bibliotheek wordt tegen een vergoeding van f 0.30 aan postzegels, toegezonden.

De boeken worden door de bibliothecaresse de lezer(es) franco toegezonden. De terugzending is voor rekening van laatstgenoemde.

NIEUWE LEDEN

A. Lenders, Gouverneurlaan 92, Den Haag.

Mevr. H. Klaaijsen-Siebrand, Baronie-
laan 300, Breda

Chr. van Burik, van Lijndenlaan 8,
Hoewelaken (Gld.)

J. W. N. van Dooijeweert, Kerkstraat
33, Tricht (Betuwe)

N. P. Molenaar, Provincialeweg 44,
Krommenie.

Mevr. H. van Alphen, Dr. Lelylaan 9,
Huizen N.H.

W. de Groot, Julianalaan 14, Naarden.

W. de Jong, Coehoornstraat 2, Hilver-
sum.

Mevr. G. van der Kuil, Kastanjelaan 48,
Hilversum.

P. J. M. Stuijfzand, Hinderdam 6, Neder-
horst den Berg.

Mevr. A. M. Lonkhuysen-Boes. Asser-
laan 16, Utrecht.

W. L. Reus, Herenweg 171, Oudorp N.H.,
post Alkmaar.

Mevr. Thung Hway Nio, Lijsterbeslaan
20, Wageningen.

A. B. Zandbergen, W. van Windenstraat
6, Pijnacker Z.H.

P. J. Dijkstra, A. 92 i, Oostelbeer N.Br.

H. Eggenhuizen, de Vriesstraat 67,
Eindhoven.

Dr. Albert Simo, Bad Schallerbach,
Ober-Osterreich.

Prachtcollectie Mammillaria's aangeboden

Het Clichéfonds biedt te koop aan een collectie Mammillaria's (plm. 60 stuks). waaronder veelkoppige exemplaren. Liefst in één koop. Te bezichtigen zaterdag 21 december van 3-4 uur, Jonkerlaan 14, Wassenaar.

UIT DE AFDELINGEN

GOOI- EN EEMLAND

Op onze verlate bijeenkomst van 12 november was de deelname aan de uitgeschreven wedstrijd voor zaailingen en planten, in tegenstelling tot de opkomst: 25 leden, vrij gering. Jammer, want het door 4 liefhebbers meegebrachte wedstrijd materiaal was van goede kwaliteit. Daar vervoersmoeilijkheden vermoedelijk de grootste handicap vormden, zal de wedstrijd volgend jaar in een andere vorm worden gehouden.

Na afwerking van de gebruikelijke programmapunten, waarbij nog enkele interessante mededelingen werden gedaan, volgde de verloting en vervolgens hield de heer Rubingh een voordracht over het geslacht *Gymnocalycium*.

In de rondvraag werden nog enkele seizoenproblemen gesteld, die naar we hopen afdoende konden worden beantwoord.

H. L. A. HUGUENIN, Secretaris,
Diepenbroickpark 48 — Weesp.

TILBURG

De afdeling Tilburg mocht op 30 september de heer Rubingh onder haar steeds groeiend aantal leden, die bijna allen vertegenwoordigd waren, begroeten. Met een praatje bij een plaatje en de beantwoording van diverse vragen wist hij ons tot aan het einde zeer aangenaam en leerzaam te boeien. De fraaie planten die onze gastheer voor de verloting had meegebracht gaven een flinke stoot aan de kas en vonden hun bekende weg naar de nieuwe eigenaars. Een volgende keer komt hij graag eens terug om ons, die nog niet tot de 'rotten' gerekend kunnen worden de weg te

wijzen naar het pad van onze liefhebberij. Begrijpelijk dat hij hiervoor hartelijke dank ontving en hem een weerziens werd medegegeven.

Verslag gehouden bestuursverkiezing

Bij de onlangs gehouden bestuursverkiezing werd het voorlopige bestuur definitief herkozen n.l. de heren F. Bonneke, voorzitter; C. Paenen, penningmeester en L. v. d. Laar, secretaris. Eerstvolgende vergadering op 9 december. Ons lid de heer F. Derks zal dan spreken over de verzorging van onze planten in de winter.

L. VAN DER LAAR, Secretaris,
Drijfjachtpad 28 — Tilburg.

OUDE JAARGANGEN VAN SUCCULENTA

Succulenta jaargang 1952 — 6 nummers
Succulenta jaargang 1953 — 6 nummers
Succulenta jaargang 1954 — 6 nummers
Succulenta jaargang 1955 — **uitverkocht**
Succulenta jaargang 1956 — 6 nummers
Succulenta jaargang 1957 — 12 nummers
Succulenta jaargang 1958 — 12 nummers
Succulenta jaargang 1959 — 12 nummers
Succulenta jaargang 1960 — 12 nummers
Succulenta jaargang 1961 — 12 nummers
Succulenta jaargang 1962 — 12 nummers

Prijs per jaargang f. 3.00.

Aanvragen te richten aan:

Mevrouw J. Grullemans van Berghem,
Hereweg 19, Lisse — Postrek. 551220.

Firma K. EDELMAN

Reeuwijk „Temple Nurseries” Tel. 01829-844

Wij bieden aan een rijk sortiment

CACTUSZADEN

waaronder vrij zeldzame soorten import-zaden.

Onze zaadprijscourant wordt U gratis toegezonden.

VERSCHEENEN :

Wat betekent die naam

door L. C. KOREVAAR

132 pagina's met ongeveer 4000 verklaringen van de botanische namen van de succulente planten.

Het boek wordt U toegezonden na ontvangst van een bedrag van f 3.50 per postwissel of storting op postrekening 55 12 20 ten name van Mevr. J. Grullemans-van Berghem, Hereweg 19, Lisse.

D. BOUWMAN

Binnenl. Groothandel
Export

Grote sortering Cactussen en prima Vetplanten

Dijkweg 56a — NAALDWIJK — Telefoon 01740—5168

**import
export**

Cactussen en andere Succulenten

telefoon 33 25 56
postrekening 17 24 46

F. Jansen
's-Gravenhage

Leyweg 24

Cactuskwekerij W. J. van Kempen

NIJMEGEN — DRIEHUIZERWEG 327

TELEFOONNUMMER IS THANS 08800 -53377

Wilt U hiervan goede nota nemen.

Fa. VAN ZANTEN & HOFLAND

In- en verkoop van Cactussen en Vetplanten

Kwekerij Geestweg 35 — Naaldwijk

TELEFOON 01740-5410

BIJ GEEN GEHOOR 01740-5480

Privé-adres: **GEESTWEG 84 B, Telefoon 01740-5051**

INHOUDSOPGAVE 1963

De **vet** gedrukte cijfers slaan op de figuren.

ONDERWERPEN-INDEX

- Afdelingen, uit de 15, 32, 47, 60, 78, 91, 111, 127, 143, 159, 191.
- Algemene Vergadering .... 62, 124.
- Apparaatje, een handig 24, 60, **14**.
- Bestuursmededelingen 27, 78, 174, 187.
- Bibliotheek ..... 92, 112.
- Blikcultuur, ervaringen met
12, 22, 59, 156.
- Boekbespreking ..... 87.
- Bruinsma, B. F., hortulanus te
Leiden ..... 142.
- Bijzondere groei en bloei bij
Parodia sanguiniflora .... 10, **8**.
- Cactussen, gedicht ..... 93.
- Cereus peruvianus in bloei .. 26, **15**.
- Clichéfonds ..... 146, 172, 188.
- Clichéfonds 1963, correcties zaad-
katalogus ..... 29.
- Cultuur van Clottiphyllums ..... 7.
- Cultuurperikelen ..... 55, 69, 88.
- Denmoza's ..... 147.
- Discocactus, de zeldzame bloem bij
het geslacht .. 118, **51**, **52**, **53**.
- Grasheuvelconferentie 1963 63, 102.
- I.O.S.-congres Wenen ..... 167.
- Kweken van succulenten uit zaad 183.
- Mierendood en plantengroei ..... 173.
- Mierenplaag ..... 14, 59.
- Neopterita's, nieuwe ..... 3.
- Nieuwe leden 79, 93, 127, 143,
159, 187.
- Onze lezers schrijven .. 14, 37, 59,
172, 173, 174.
- Parodia maassii, Enkele nieuwe
variëteiten van ..... 178.
- Phyllocactussen 72, 89, 136, **62**, **63**.
- Plantenkasjes, het verwarmen
van ..... 57, **28**, **29**.
- Redactie, van de 2, 18, 34, 50, 66,
82, 98, 114, 130, 146,
162, 178.
- Reglement, huishoudelijk 45, 94, 159.
- Statuten ..... 30.
- Succulentarium ..... 139, **64**, **65**.
- Succulenten buiten ..... 101, **41**.
- Succulenten en schooltuinen
164, **77**, **78**.
- Succulenten op de vensterbank
103, **42**, **43**, **44**, **45**.
- Succulenten, wat zijn ? ..... 108.
- Succulenten uit zaad, het
kweken van ..... 180, **83**.
- Succulentenkas, het bouwen
van een ..... 40, 41.
- Thoorn, Mej. J. J. E. van den .... 74.
- Uitewaal, A. J. A., in memoriam 50, 67.
- Vraag en aanbod
47, 61, 79, 92, 127.
- Werkgroep voor succulenten-
studie ..... 11, 75.
- Zaadaanbieding Clichéfonds .... 184. ✓
- Zaailingenbak, zelf maken van 26, **16**. ✓
- Zaanstreek, jubileum afdeling 122, **55**. ✓

SCHRIJVERS-INDEX

- Arkel, K. P. van 10, 26, 72, 89, 136.
- Beek, Dr. H. van ..... 101.
- Beekenkamp, G. J. .... 12.
- Boer, Dr. H. W. de .... 19, 35, 51.
- Bommeljé, C. .... 180.
- Boom, Dr. B. K. 11, 18, 34, 50,
66, 71, 74 82 83, 91, 98,
99, 114, 120, 130, 131 139,
146, 147, 162, 167, 178.
- Boom, Dr. B. K. en
- Wouters, A. M. .. 135, 141, 154, 163.
- Bosman jr., W. .... 24.
- Buining, A. F. H. 1963 ..... 2.
- Frank, G. .... 118.
- Grullemans van Berghem, J. .. 74, 124
- Hasselmeyer, F. .... 26.
- Hoekstra-Tuyn, A. .... 122.
- Keppel, J. C. van 22, 86, 103, 108,
115, 133, 149, 172, 183.
- Mans, P. H. .... 40.
- Noltee, F. K. A. .... 7, 151.
- Ritter, F. .... 3, 178.
- Rubingh, H. .... 55, 69, 88.
- Ruysch, W. J. .... 106.
- Timmermans, A. J. .... 38.
- Vliet, D. J. van ..... 102, 156.
- Vries, H. de ..... 186.

INDEX VAN PLANTENNAMEN

De *cursief* gedrukte namen zijn synoniemen.

Met een * aangegeven namen slaan op nieuwe soorten of variëteiten.

Aloe albiflora	49, 22.	* — — littlewoodii	35, 36, 19.
Ancistrocactus megarhizus		— — reticulata	35, 18.
— — scheerii	154, 74, 75.	* — pseudotruncatella brandbergensis	51, 53, 23, 25.
Cereus peruvianus	26, 15.	— pseudotruncatella	
*Chamaelobivia 'Domino'	38, 20, 21.	— dendritica	54, 26.
<i>Chilorebutia napina</i>	131.	— pseudotruncatella	
Crassula falcata	44.	— pseudotruncatella	52, 24.
— — portulacea 'Blauwe Vogel'	83, 33, 34, 35.	— streyi	19.
— — brevifolia	106, 47.	Malacocarpus sellowii	13, 9.
— — 'Klein Duimpje'	106, 47.	Mammillaria coahuilensis	163.
— — marnieriana	106, 47.	* — — albiflora	163, 54.
— — socialis	99, 37.	(foutief als schwarzii)	76.
<i>Denmoza erythrocephala</i>	147, 68, 69.	— — geminispina	10.
— — rhodacantha	147.	— — schwarzii	113, 120, 48.
Discocactus alteolens	119, 51, 53.	Matucana mirabilis	11.
— — heptacanthus	119, 52.	Monilaria globosa	99 38, 39 40.
Dolichothele aylostera	55.	Neohenricia sibbettii	
Echeveria gilva	149, 70.	151, 67, 71, 72, 73.	
Epiphyllum anguliger	90.	Neoporteria microsperma	6, 3.
— — crenatum	136.	— — serenana	6.
— — darrahi	136.	— — napina	131, 57, 58.
— — oxypetalum	73, 90.	— — spinosior	132, 56.
— — phyllanthus	73.	— — sociabilis	3, 2.
FR 46 Parodia maassii shaferi	179.	— — napina	3.
FR 46c — — carminatiflora	179.	— — wagenknechtii	5.
FR 46d — — albescens	179.	— — napina	5.
FR 46e — — intermedia	179.	Nopalxochia phyllanthoides	73, 137.
FR 46g — — rectispina	180.	Opuntia met proliferende vruchten	84
FR 46h — — maassii	180.	— — bigelowii	85.
Gasteria verrucosa	43.	— — ontwikkeling	83.
Gibbaeum dispar	170, 80.	*Pachyveria 'Clavifolia'	
— — pilosuum	170, 81.	115, 134, 49, 50.	
Glottiphyllum compressum	6.	* — — 'Glossoides'	
— — fragrans	9.	117, 133, 59, 60.	
— — grandiflorum	9.	* — — 'Pachyphytoides'	86, 36.
— — jordanianum	9.	Parodia maassii	179.
— — oligocarpum	177, 82.	— — albescens	179.
— — muirii	9, 5.	* — — carminatiflora	179.
— — parvifolium	7.	* — — intermedia	179.
Gymnocalycium bruchii	1.	— — maassii	180.
— — lafaldense	1.	— — rectispina	180.
Hereroa granulata	74, 30.	* — — shaferi	179.
Kalanchoe rhombopilosa	168, 79.	— — sanguiflora	10, 8.
Lithops gracilidelineata	19.	Phyllocactus 'Mount Flush'	63.
— — — gracilidelineata	19, 11.	<i>Porfira schwartzii</i>	163.
* — — — waldronae	20, 12, 13.	Pyrrhocactus bulbocalyx	135, 61.
— — julii julii	25, 17.	Schlumbergera gaertneri	42.
		Senecio bulbinefolius	71, 31.
		Setcreasia hirta	81, 91, 32.
		Trichocereus macrogonus	141, 66.